

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन विभाग,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

क्रमांक: डी एम यु/२०२०/प्र. क्र.१२/डी आय एस एम -१, दिनांक ३१ मे २०२०.
आदेश

निर्बंध शिथिल करणे व टाळेबंदी टप्प्याटप्प्याने उठवणे (पुनश्च प्रारंभ अभियान)

संदर्भ:

- १) साथरोग अधिनियम, १८९७.
- २) आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५.
- ३) महसूल व वन, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन विभाग आदेश क्रमांक. डी एम यु-२०२०/प्र.क्र.१२/डी एम यु -१, दिनांक २ मे २०२०, दिनांक ३ मे २०२०, ५ मे २०२०, ११ मे २०२०, १५ मे २०२०, १७ मे २०२०, १९ मे २०२० व २१ मे २०२०.
- ४) गृह मंत्रालय (एम एच ए) आदेश क्रमांक. ४०-३/२०२०-डी एम-१(ए), दिनांक १ मे २०२०, ११ मे २०२०, १७ मे २०२०, २० मे २०२० व ३० मे २०२०.

ज्याअर्थी, आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ या अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, खाली सही करणार, अध्यक्ष, राज्य कार्यकारी समिती यांनी, आपल्या अधिकारात, ३१ मे २०२० पर्यंत टाळेबंदी उपाययोजना वाढविण्यासाठी १७ मे २०२० चा आदेश काढला होता आणि कोविड-१९ चा फैलाव होण्यास परिरोधन (प्रतिबंध) करण्यासाठी वर नमूद केलेल्या आदेशान्वये सुधारितपणे एकत्रित मार्गदर्शक तत्वे निर्गमित केलेली होती.

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्यात कोविड-१९ चा फैलाव होण्याचा धोका आहे याबद्दल राज्य शासनाची खात्री पटली आहे, आणि म्हणून विषाणूचा फैलाव होण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी व परिरोध करण्यासाठी तातडीची उपाययोजना म्हणून साथरोग अधिनियम, १८९७ याचे कलम २, तसेच आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ याच्या अन्य सर्व सहाय्यकारी तरतुदी या अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, शासनास, संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यामध्ये टाळेबंदीचा कालावधी यापुढे ३० जून, २०२० च्या मध्यरात्रीपर्यंत वाढविणे इष्ट वाटत आहे.

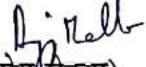
त्याअर्थी आता, साथरोग अधिनियम, १८९७ याच्या कलम २ अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा आणि आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ या अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, खाली सही करणार, अध्यक्ष, राज्य कार्यकारी समिती हे, आपल्या अधिकारात, याद्वारे, राज्यातील कोविड-१९ या वैश्विक साथरोगाचे परिरोधन (प्रतिबंध) करण्याकरिता निर्बंध शिथिल करण्यासाठी व टाळेबंदी टप्प्याटप्प्याने उठविण्यासाठी पुनश्च प्रारंभ अभियान कार्यान्वित करण्याकरिता सुधारणांसह टाळेबंदीचा

Lokesh

कोलाबधी ३० जून, २०२० पर्यंत वाढविण्याचे निदेश देत आहेत आणि महाराष्ट्र शासनाचे सर्व विभाग, याआधी वेळोबेळी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करतील.

आणखी असाही निदेश देण्यात येत आहे की, आधीचे सर्व आदेश, या आदेशास संलग्न असतील आणि ते ३० जून, २०२० पर्यंत अंमलात राहतील. याशिवाय, पुनश्च प्रारंभ अभियान या खालील शिथिलता यथावकाश अधिसूचित करण्यात येतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

 (अजित पावर)
 मुख्य सचिव,
 महाराष्ट्र शासन

प्रतः

१. माननीय महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, मुंबई.
२. माननीय सभापती, महाराष्ट्र विधान परिषद.
३. माननीय अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा.
४. माननीय मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन.
५. माननीय उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, महाराष्ट्र शासन.
६. माननीय विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद /विधानसभा यांचे खाजगी सचिव.
७. सर्व माननीय मंत्री/ राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय.
८. महाराष्ट्र शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव.
९. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१०. प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय.
११. सचिव, वैद्यकीय शिक्षण, मंत्रालय.
१२. राज्यातील सर्व विभागीय आयुक्त.
१३. राज्यातील सर्व पोलीस आयुक्त.
१४. राज्यातील सर्व महानगरपालिका आयुक्त.
१५. सर्व जिल्हाधिकारी.
१६. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
१७. राज्यातील सर्व जिल्हा पोलीस अधीक्षक.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन विभाग,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

क्रमांक: डी एम यु/२०२०/प्र. क्र.९२/डी आय एस एम-१, दिनांक ३१ मे, २०२०.

**विषय: पुनर्श्च प्रारंभ अभियान (निर्बंध शिथिल करणे व टाळेबंदी टप्प्याटप्प्याने उठवणे
याबाबत्तची मार्गदर्शक तत्वे)**

(गृह मंत्रालय (एम एच ए) आदेश क्रमांक.४०-३/२०२०-डीएम-१(ए), दिनांक ३० मे २०२०,
महाराष्ट्र शासन, महसूल व वन, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन विभाग, अधिसूचना क्रमांक. डी एम
यु/२०२०/ प्र. क्र. ९२/ डी.आय.एस.एम.यु -१, दिनांक ३१ मे, २०२० यांनुसार)

१. हा आदेश, दि.१/६/२०२० पासून अंमलात येईल आणि दि.३०/६/२०२० पर्यंत अंमलात
राहील.

२. **कोविड-१९ च्या व्यवस्थापनाचे राष्ट्रीय निदेश:**

जोडपत्र एक मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे, कोविड-१९ च्या व्यवस्थापनाच्या राष्ट्रीय निदेशांचे
राज्यभर अनुपालन करण्यात येईल.

३. **रात्रीची संचारबंदी:**

अत्यावश्यक कामांसाठी असेल त्याखेरीज, रात्री ९ वाजल्यापासून सकाळी ५ वाजेपर्यंत
व्यक्तींना संचार करण्यास सक्त मनाई असेल. स्थानिक प्राधिकरणे, फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या
कलम १४४ खालील मनाई आदेश यासारख्या कायद्याच्या यथोचित तरतुदीअन्वये त्यांच्या
अधिकारितेच्या संपूर्ण क्षेत्रांमध्ये आदेश काढतील, आणि त्यांच्या काटेकोर अनुपालनाची
सुनिश्चिती करतील.

४. **रोग प्रतिसादक्षम व्यक्तींचे संरक्षण:**

अत्यावश्यक व वैद्यकीय सेवांखेरीज, ६५ वर्षे वयावरील व्यक्ती, व्याधिग्रस्त व्यक्ती,
गर्भवती महिला व १० वर्षे वयाखालील बालके यांनी घरातच राहावे.

५. **परिरोधन (प्रतिबंधित) प्रक्षेत्र:**

एक. आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालयाच्या (ए.ओ.ए.च.ए.फ.डब्ल्यू) मार्गदर्शक सूचना विचारात
घेतल्यानंतर, महानगरपालिका/जिल्हा प्राधिकरणांद्वारे परिरोधन (प्रतिबंधित) प्रक्षेत्रे सीमांकित
करण्यात येतील. महानगरपालिका क्षेत्रांमध्ये महानगरपालिका आयुक्त व जिल्हाच्या इतर
भागांमध्ये संबंधित जिल्हाधिकारी यांना परिरोधन (प्रतिबंधित) प्रक्षेत्रे निश्चित करण्याचा

H.Mult

- अधिकार प्रदान केला आहे. अशी प्रक्षेत्रे ही, उपलब्ध साधनसामग्री विचारात घेऊन प्रभावीपणे नियमन केले जाऊ शकेल व कार्यक्षमतेने व्यवस्थापन केले जाऊ शकेल असे एक युनिट असावे. परिरोधन (प्रतिबंधित) प्रक्षेत्रे हे, निवासी वसाहत, मोहल्ला, झोपडपट्टी, इमारत, इमारतीचा समूह, गल्ली, प्रभाग, पोलीस ठाणे क्षेत्र, गाव, गावांचा छोटा समूह, इत्यादींपैकी काहीही असेल. मुख्य सचिवांशी विचारविनिमय केल्यानंतरच यापेक्षा मोठे क्षेत्र (उदाहरणार्थ. संपूर्ण तालुका /संपूर्ण महानगरपालिका, इत्यादी) परिरोधन (प्रतिबंधित) प्रक्षेत्र म्हणून घोषित करता येऊ शकेल.
- दोन.** प्रतिबंधित क्षेत्रांमध्ये केवळ अत्यावश्यक कार्याना मुभा असेल. आकस्मिक वैद्यकीय निकड व अत्यावश्यक वस्तूंचा पुरवठा याखेरीज या प्रक्षेत्रांमध्ये व त्याबाहेर लोक येणे-जाणे करीत नाहीत याची सुनिश्चिती क्वाही म्हणून काटेकोरपणे परिमिती नियंत्रण ठेवण्यात येईल. वरील प्रयोजनांसाठी आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालयाच्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेण्यात येतील.

६. निर्बंध शिथिल करणे आणि टाळेबंदी टप्प्याटप्प्याने उठवणे:

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेसह मुंबई महानगर प्रदेश विभागातील महानगरपालिका, पुणे, सोलापूर, औरंगाबाद, मालेगाव, नाशिक, धुळे, जळगाव, अकोला, अमरावती आणि नागपूर महानगरपालिका क्षेत्रांमध्ये परिरोधन (प्रतिबंधित) प्रक्षेत्रांखेरीज, खाली वर्णन केल्याप्रमाणे, टप्प्याटप्प्याने निर्बंधांसह पुढील कार्यासाठी अतिरिक्त परवानगी देण्यात येईल. ही कार्ये, याआधी अनुमती व परवानगी दिलेल्या कार्याशिवाय असतील (जोडपत्र दोन).

पुनर्श्च प्रारंभ अभियान- टप्पा एक (दिनांक ३ जून २०२० पासून अंमलात येईल)

एक. मैदानी शारीरिक कसरती .-

समुद्रकिनारे, सार्वजनिक/खाजगी क्रीडांगणे, सोसायट्यांच्या/संस्थांच्या मालकीची मैदाने, उद्याने व समुद्र तट यांसारख्या सार्वजनिक मोकळ्या जागांवर सायकलिंग/जॉर्गिंग/धावणे/चालणे यांसारख्या वैयक्तिक मैदानी शारीरिक व्यायामासाठी पुढील शर्तींसह परवानगी देण्यात येईल. बंदिस्त भाग किंवा प्रेक्षणारात (स्टेडियम) कोणत्याही कसरती करण्यास परवानगी असणार नाही.

- १) या गोष्टी करण्यास सकाळी ५ ते संध्याकाळी ७ वाजेपर्यंत परवानगी असेल.
- २) अन्य कोणत्याही सामूहिक कृतींना परवानगी दिली जाणार नाही. परंतु, मुलांसोबत प्रौढ व्यक्ती असणे आवश्यक आहे.
- ३) केवळ शारीरिक कसरत करण्याकरिता मर्यादित कालावधीसाठी लोकांना घराबाहेर पडता येईल.
- ४) अन्य कोणत्याही कार्यासाठी परवानगी असणार नाही.
- ५) लोकांनी केवळ जवळपासच्या/घरशेजारच्या मोकळ्या जागांचा वापर करावा. दूरवर प्रवास करण्यास परवानगी दिली जाणार नाही.
- ६) लोकांनी गर्दाच्या मोकळ्या जागा टाळाव्यात.

शारीरिक व्यायामाचा एक प्रकार म्हणून लोकांना सायकलचा वापर करण्यास प्रोत्साहन द्यावे, जेणेकरून आपोआपच सामाजिक अंतर देखील राखता येईल.

Raj Melne

दोन. नळ कारागीर, वीजतंत्री, कीटनाशक फवारणी करणारे व तंत्रज्ञ यांसारख्या स्वयंरोजगार करणाऱ्या व्यक्तींशी संबंधित कार्ये, सामाजिक अंतराचे निकष पाळून आणि मास्क व निर्जंतुकीकरण यांचा वापर करून करता येतील.

तीन. पूर्व परवानगी घेऊन वाहन दुरुस्ती गैरेज व वर्कशॉप उघडता येतील.

चार. सर्व सरकारी कार्यालये (ज्या गरजेनुसार त्या त्या स्तरावर कार्यान्वित केल्या जाऊ शकतात अशा आकस्मिक, आरोग्य व वैद्यकीय, कोषागार, आपत्ती व्यवस्थापन, पोलीस, एन आय सी, अन्न व नागरी पुरवठा, एफसीआय, एन वाय के, नगरपालिका सेवा वगळून) १५ टक्के क्षमतेने किंवा किमान १५ कर्मचारी यापैकी जी अधिक असेल तितक्या संख्येने चालवण्यात येतील.

पुनश्च ग्रारंभ अभियान- टप्पा दोन (दिनांक ५ जून २०२०पासून अंमलात येईल)

एक. मॉल्स व बाजार संकुलांव्यतिरिक्त सर्व बाजारपेठा, बाजार क्षेत्रे व दुकाने पुढील शर्तीसह सकाळी ९ पासून संध्याकाळी ५ पर्यंत टप्पा एक-टप्पा दोन तत्वावर (रस्ता/गल्ली/मार्गिका यांच्या एका बाजूची दुकाने विषम दिनांकास व दुसऱ्या बाजूची दुकाने सम दिनांकास उघडावयाची अशा रीतीने) सुरु करण्यास परवानगी देण्यात आली आहे.

अ. संसर्ग होण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी कपडे, वस्त्रे व तत्सम बाबी यांसाठीच्या दुकानांमधील कपडे परिधान करून पाहण्याच्या खोल्यांचा (ट्रायल रुम) वापर करण्यास परवानगी असणार नाही. त्याचप्रमाणे कपडे बदलून घेणे व कपडे परत करणे यास परवानगी असणार नाही.

ब. दुकानांमध्ये सामाजिक अंतराच्या मानकाचे पालन करण्यासाठी दुकानदार जबाबदार असतील आणि जमिनीवर उभे राहण्यासाठी चिन्हांकन करणे, टोकन पद्धत वापरणे, घरपोच सेवा देणे, इत्यादींसारखे उपाय योजन्यास प्रोत्साहन देण्यात येत आहे.

क. खरेदीच्या प्रयोजनासाठी चालण्याचा/सायकल वापरण्याचा आणि शक्यतोवर नजिकच्या/जवळपासच्या बाजारपेठांचा वापर करण्याचा लोकांना सल्ला देण्यात येत आहे. अनावश्यक बाबींसाठी दूरवर प्रवास करण्यास परवानगी देण्यात येणार नाही. खरेदीसाठी मोटार वाहनांचा वापर करणे लोकांनी पूर्णपणे टाळावे.

ड. सामाजिक अंतराचे पालन होत नसल्याचे दिसून आल्यास प्राधिकारी अशी दुकाने/बाजारपेठा तात्काळ बंद करतील.

दोन. जन वाहतुकीस पुढील रीतीने परवानगी दिली आहे:

टॅक्सी/ कॅब/ समूह वाहतूक (aggregator)	केवळ अत्यावश्यक १+२
रिक्षा	केवळ अत्यावश्यक १+२
चार चाकी वाहन	केवळ अत्यावश्यक १+२
दुचाकी वाहन	केवळ अत्यावश्यक एक चालक

Alim

पुनर्ज्ञ प्रारंभ अभियान- टप्पा तीन (दिनांक ८ जून २०२० पासून अंमलात येईल)

एक. सर्व खाजगी कार्यालये आवश्यकतेनुसार १० टक्के इतक्या क्षमतेने, चालविता येतील, उर्वरित व्यक्तीना घगनुन काम करता येईल. तथापि सर्व नियोक्ते रोग प्रतिसादक्षम गटातील व्यक्तीना, विषेशतः वयोवृद्धांना संसर्ग होऊ नये म्हणून कर्मचाऱ्यांनी कामावरुन घरी परतल्यावर काय खबरदारी व्यावी यावावत त्यांना शिक्षित करण्यासाठी जन जागृती कार्यक्रम हाती घेतील.

७. खंड ६ मध्ये समाविष्ट असलेल्या क्षेत्रांव्यतिरिक्त राज्याच्या उर्वरित भागांमध्ये, जी काय, या आंदेशाच्या खंड ८ मध्ये समाविष्ट नाहीत व ज्यांना स्पष्टपणे मनाई केलेली नाही किंवा ज्यांवर वंदी यातलेली नाही अशी सर्व काय, पुढील शर्तीसह नियमितपणे चालू ठेवण्यास परवानगी असेल:-

अ. परवानगी दिलेल्या कार्यासाठी कोणत्याही शासकीय प्राधिकरणाच्या परवानगीची गरज असणार नाही.

ब. क्रोडा संकूले व स्टेडियमचा वाह्यभाग आणि पूर्णतः मोकळ्या असलेल्या अशा इतर सार्वजनिक जागा, वैयक्तिक व्यायामासाठी खुल्या ठेवण्यास परवानगी असेल; तथापि, प्रेक्षक असणाऱ्या व सामृद्धिक कार्यक्रमांस /कृतीस परवानगी असणार नाही. वंदिस्त भागात किंवा वंदिस्त स्टेडियममध्ये कोणत्याही कार्यक्रमाला/ कृतीला परवानगी असणार नाही. सर्व शारीरिक व्यायाम व कसरती सामाजिक अंतराच्या मानकांसह करण्यात येतील.

क. सर्व सार्वजनिक व खाजगी परिवहन व्यवस्थेमध्ये, प्रवासी व्यवस्थापन पुढील प्रमाणे करण्यात येईल.

एक. दुचाकी: १ चालक

दोन. तीन चाकी: १+२

तीन. चार चाकी: १+२

ड. जिल्हांतर्गत वससेवेस मुभा असेल, शारीरिक अंतर ठेऊन व स्वच्छतेच्या उपाययोजना करून प्रति वस, कमाल ५० टक्के क्षमतेसह चालविण्यास परवानगी देण्यात येईल.

इ. आंतर जिल्हा वस सेवा आदेशांस परवानगी दिली जाणार नाही. याबाबतीत स्वतंत्ररीत्या आदेश काढण्यात येतील.

फ. सर्व वाजारपेठा/दुकाने सकाळी ९ ते सायंकाळी ५ वाजेपर्यंत सुरु राहतील. जर कोणत्याही स्वरूपाची गर्दी किंवा सामाजिक अंतराच्या निकषाचे पालन होत नसल्याचे आढळून आल्यास प्राधिकरणे, अशी दुकाने/वाजारपेठा तात्काळ बंद करतील.

८. राज्यभरामध्ये पुढील कार्याना मनाई असेल:

एक. शाळा, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, प्रशिक्षण संस्था, शिकवणी वर्ग (कोर्चींग), इत्यादी.

दोन. गृह मंत्रालयाने परवानगी दिल्याखेरीज, आंतरराष्ट्रीय हवाई प्रवासी वाहतूक.

तीन. मेट्रो रेल्वे.

चार. स्वतंत्र आदेशाद्वारे व मानक कार्य प्रणालीद्वारे (एसओपी) विशेष करून परवानगी दिल्याखेरीज, रेल्वे

High Level

व देशांतर्गत हवाई प्रवास याद्वारे प्रवाशांची वाहतूक करणे.

पाच. चित्रपटगृहे, व्यायाम शाळा, जलतरण तलाव, करमणूक उद्याने, नाट्यगृहे, बार व प्रेक्षागृहे, सभागृहे व तत्सम ठिकाणे.

सहा. सामाजिक/राजकीय/क्रीडा/मनोरंजन/शैक्षणिक/सांस्कृतिक/धार्मिक कार्यक्रम व भव्य सभा.

सात. धार्मिक स्थळे/सार्वजनिक प्रार्थना स्थळे.

आठ. केश कर्तनालये, स्पा, सलून, ब्युटी पार्लर.

नऊ. शॉपिंग मॉल, हॉटेल्स, उपाहारगृहे व इतर आतिथ्य सेवा .

मानक कार्य प्रणाली(एसओपी)/मार्गदर्शक सूचना यांचे पालन करून या कार्यासाठी टप्प्याटप्प्याने निर्बंध शिथिल करण्यात येतील व टाळेबंदी उठविण्यात येईल.

९. विविधित प्रकरणी, व्यक्ती व मालाची ने-आण करण्याची सुनिश्चिती करण्यासाठी विशेष निवेश:-

एक. सर्व प्राधिकरणे, कोणत्याही निर्बंधांशिवाय वैद्यक व्यवसायी, परिचारिका व पॅरा-वैद्यकीय कर्मचारी वर्ग, सफाई कर्मचारी व रुग्णवाहिका यांची, आंतर-राज्यीय व राज्यांतर्गत वाहतूक करण्यासाठी परवानगी देतील.

दोन. तथापि, लोकांच्या राज्यांतर्गत व जिल्ह्यांतर्गत वाहतूकीचे नियमन नियमितपणे करण्यात येईल. अडकून पडलेले कामगार, स्थलांतरित कामगार, यात्रेकरू, पर्यटक, इत्यादीचे स्थानांतरण करण्याचे नियमन निर्गमित केलेल्या मानक कार्य प्रणालीनुसार नियमित चालू राहील.

तीन. त्याचप्रमाणे, श्रमिक विशेष रेल्वेने जाणाऱ्या व्यक्ती व खलाशी यांचे स्थानांतरण करण्याचे नियमन निर्गमित केलेल्या कार्यप्रणालीनुसार नियमितपणे करण्यात येईल.

चार. देशाबाहेर अडकून पडलेले भारतीय नागरिक आणि परदेश प्रवास करणाऱ्या विनिर्दिष्ट व्यक्ती यांचे स्थानांतरण ; विदेशी नागरिकांचे निर्वासन; कामावर असलेले आणि कामावर नसलेले भारतीय खलाशी यांचे स्थानांतरण करण्याचे नियमन, निर्गमित केलेल्या मानक कार्य प्रणालीनुसार नियमितपणे करण्यात येईल.

पाच. सर्व प्राधिकरणे, रिकाम्या ट्रक्ससह सर्व प्रकारचा माल/कार्गो यांच्या आंतरराज्य वाहतुकीस परवानगी देतील.

सहा. कोणतीही प्राधिकरणे, शेजारील देशांशी असलेल्या करारान्वये कोणत्याही प्रकारची भू-सीमापार माल/कार्गो वाहतूक थांबवणार नाही.

१०. आरोग्य सेतू उपयोजकाचा वापर:

एक. आरोग्य सेतू उपयोजकामुळे संक्रमणाची संभाव्य जोखीम लवकर निश्चित करणे शक्य होते, आणि ते व्यक्ती व समूहासाठी एक ढाल म्हणून काम करते.

Arif Wali

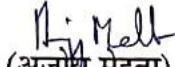
- दोन.** कार्यालयांमध्ये व कामांच्या ठिकाणी सुरक्षिततेची सुनिश्चितता करण्यासाठी, अनुरूप भ्रमणाध्वनी असणाऱ्या सर्व कर्मचाऱ्यांनी आरोग्य सेतू हे उपयोजक स्थापित केले आहे याची सुनिश्चिती करण्यासाठी नियोक्त्यांनी सर्वतोपरी प्रयत्न करावेत.
- तीन.** जिल्हा प्राधिकरणे, अनुरूप भ्रमणाध्वनीवर आरोग्यसेतू उपयोजक स्थापित करण्याचा आणि उपयोजकावर त्यांची आरोग्य स्थिती नियमितपणे अद्यावत करण्याचा व्यक्तींना सल्ला देतील. यामुळे जोखीम असणाऱ्या व्यक्तींना वेळीच वैद्यकीय सुविधा पुरवून लक्ष देणे सुलभ होईल.

११. सर्वसाधारण सूचना:

- अ) या आदेशात काहीही अंतर्भूत असले तरी, परिरोधन (प्रतिबंधित) प्रक्षेत्रे, या आदेशापूर्वी निर्धारित केलेल्या आरोग्य नियमांचे नियमितपणे अनुपालन करतील.
- ब) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र यांच्या मान्यतेशिवाय, कोणतेही जिल्हा /प्रादेशिक/ राज्य प्राधिकरण, या मार्गदर्शक तत्त्वांचे उल्लंघन करणारा किंवा त्याविरुद्ध असा कोणताही आदेश/ मार्गदर्शक तत्व/निदेश काढणार नाही.

१२. दंडनीय तरतुदी:

या उपाययोजनांचे उल्लंघन करणारी कोणतीही व्यक्ती, भारतीय दंड संहितेच्या कलम १८८ अन्वये कायदेशीर कारवाई करण्याशिवाय आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ याची कलमे ५१ ते ६० च्या तरतुदीनुसार, आणि लागू असतील अशा इतर कायदेशीर तरतुदी यांनुसार कार्यवाही करण्यास पात्र असतील. या दंडात्मक तरतुदीचे उतारे जोडपत्र- तीन मध्ये दिलेले आहेत.

 (अजित महत्ता)
 मुख्य सचिव,
 महाराष्ट्र शासन.

जोडपत्र- एक

[पुनर्श्च प्रारंभ अभियान: महसूल व चन, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२, आदेश क्रमांक: डीएमयु/२०२०/प्र.क्र.१२/डी आय एस एम-१, दिनांक ३१ मे, २०२०]

कोविड-१९ च्या व्यवस्थापनाबाबतचे राष्ट्रीय निदेश

- १) चेहरा झाकणे- सर्व सार्वजनिक ठिकाणी, कामाच्या ठिकाणी व प्रवास करताना चेहरा झाकणे अनिवार्य आहे.
- २) सामाजिक अंतर राखणे- सार्वजनिक ठिकाणी सर्व व्यक्तींनी कमीत कमी ६ फूट (२ गज की दूरी) इतके अंतर राखले पाहिजे.
दुकानदार, ग्राहकांमध्ये शारिरीक अंतर राखण्याची सुनिश्चिती करतील आणि एकावेळी पाचपेक्षा अधिक व्यक्तींना मुभा देणार नाहीत.
- ३) एकत्र जमणे - मोठी सार्वजनिक संमेलने/ भव्य सभा यांस नियमितपणे मनाई असेल.
विवाहासंबंधी कार्यक्रमात एकत्र जमणे- पाहुण्यांची कमाल संख्या ५० पेक्षा अधिक असणार नाही.
अंत्यसंस्कार/अंत्यविधी यासंबंधातील कार्यक्रमात एकत्र जमणे- व्यक्तींची संख्या २० पेक्षा अधिक असणार नाही.
- ४) सार्वजनिक ठिकाणी थुंकणे हे, संबंधित स्थानिक प्राधिकरणांद्वारे, त्यांचे कायदे, नियम, विनियम यांनुसार विहित करण्यात येईल अशा दंडाच्या शिक्षेस पात्र असेल.
- ५) सार्वजनिक ठिकाणी मद्यपान, पान, तंबाखू, इत्यादींच्या सेवनास मनाई आहे.

कामाच्या ठिकाणांबाबतचे अतिरिक्त निदेश

- ६) घरातून काम (डब्ल्यू एफ एच)- शक्य असेल तेथवर, घरून काम करण्याची पद्धत अनुसरण्यात यावी.
कार्यालये, कामाची ठिकाणे, दुकाने, बाजारपेठा आणि औद्योगिक व वाणिज्य आस्थापना यांमध्ये कामाचे/कामकाजाचे तास हे वेगवेगळे असावेत.
- ७) परीक्षण (स्क्रीनिंग) व स्वच्छता - औष्ठिक परीक्षण (थर्मल स्कॅनिंग), हात स्वच्छ (हॅंडवॉश)
करण्याचे द्रव्य व निर्जतुकीकरण द्रव्य (सॉनिटायझर) हे सर्व प्रवेशद्वाराजवळ व निर्गमन द्वाराजवळ आणि सामाईक क्षेत्रांत पुरविण्यात येईल.
- ८) वारंवार निर्जतुकीकरण (सॉनिटायझेशन)- संपूर्ण कामाच्या ठिकाणाचे, सामाईक सुविधांचे व मानवी संपर्कात येणा-या सर्व जागा यांचे, उदाहरणार्थ दरवाजांच्या मुठी (डोअर हॅण्डल), इत्यादींचे कामाच्या पाळ्यांमध्ये वारंवार निर्जतुकीकरण (सॉनिटायझेशन) करण्याची सुनिश्चिती करण्यात येईल.
- ९) सामाजिक अंतर- कामाच्या ठिकाणांच्या सर्व प्रभारी व्यक्ती, कामगारांमध्ये पुरेसे अंतर राखणे,
कामाच्या पाळ्यांदरम्यान पर्याप्त अंतर ठेवणे, दुपारच्या जेवणाच्या वेळेत पुरेसे अंतर राखणे,
इत्यादींद्वारे सामाजिक अंतर राखण्याची सुनिश्चिती करतील.

जोडपत्र-दोन

[पुनश्च प्रारंभ अभियान: महसूल व वन, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२, आदेश क्रमांक: डीएमयू/२०२०/प्र.क्र.१२/डी.आय.एस.एम-१, दिनांक ३१ मे, २०२०]

खंड ६ च्या प्रयोजनार्थ:

दिनांक १९ मे, २०२० पर्यंतच्या विविध आदेशांद्वारे परवानगी दिलेली कार्ये:

- एक. या आदेशापूर्वी अत्यावश्यक वस्तूंची जी दुकाने उघडण्यास अनुमती देण्यात आली होती ती सर्व दुकाने नियमितपणे उघडण्यात येतील.
- दोन. सर्व बिगर-अत्यावश्यक दुकाने, या आदेशापूर्वी दिलेल्या शिथिलता व मार्गदर्शक सूचना यांनुसार आणि संबंधित महानगरपालिकेच्या धोरणानुसार नियमितपणे चालू ठेवण्यास मुभा देण्यात येईल. जर घरपोच सेवा किंवा अन्यथा परवानगी दिलेली असेल तर, दारूची दुकाने, नियमितपणे सुरु राहतील.
- तीन. अत्यावश्यक तसेच बिगर-अत्यावश्यक वस्तू व साहित्यासाठीची ई-कॉमर्स कार्ये.
- चार. जे औद्योगिक घटक सद्यस्थितीत सुरु आहेत ते सर्व सुरु राहतील.
- पाच. ज्या सुरु ठेवण्यास आणि कार्यान्वित ठेवण्यास मुभा आहे अशा सर्व बांधकाम जागा (शासकीय/ खासगी). परवानगी दिलेली पावसाळ्यापूर्वीची अशी सर्व कामे (शासकीय/ खासगी).
- सहा. घरपोच सेवा देणारी उपाहारगृहे/स्वयंपाकगृहे.
- सात. ऑनलाईन / दूरस्थ शिक्षण आणि तत्संबंधित कार्ये.
- आठ. ५% क्षमतेने किंवा १० व्यक्ती यापैकी जी अधिक असेल तितक्या संख्येने शासकीय कार्यालये.
- नऊ. लोकांना ये जा करण्यास पुढील रीतीने परवानगी आहे:

चार चाकी वाहन	केवळ अत्यावश्यक १+२
दुचाकी वाहन	केवळ अत्यावश्यक एक चालक

- दहा. कोणत्याही विशिष्ट/सर्वसाधारण आदेशाद्वारे मुभा दिलेले व परवानगी दिलेले इतर कोणतेही कार्य.

[पुनर्श्च प्रारंभ अभियान: महसूल व वन, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२, आदेश क्रमांक: डीएमयू/२०२०/प्र.क्र.१२/डी.आय.एस.एम-१, दिनांक ३१ मे, २०२०]

टाळेबंदी उपाययोजनांचे उल्लंघन केल्याबद्दल अपराध व शास्ती

अ. आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ ची कलमे ५१ ते ६०

५१. अडथळा, इत्यादी आणण्याबद्दल शिक्षा.-

जो कोणी, वाजवी कारणाशिवाय,-

(क) केंद्र सरकारच्या किंवा राज्य शासनाच्या कोणत्याही अधिकाऱ्याला किंवा कर्मचाऱ्याला अथवा राष्ट्रीय प्राधिकरणाने किंवा राज्य प्राधिकरणाने किंवा जिल्हा प्राधिकरणाने प्राधिकृत केलेल्या एखाद्या व्यक्तीला या अधिनियमान्वये त्यांची कार्ये पार पाण्यास अडथळा आणील; किंवा

(ख) केंद्र सरकार किंवा राज्य शासन किंवा राष्ट्रीय कार्यकारी समिती किंवा राज्य कार्यकारी समिती किंवा जिल्हा कार्यकारी समिती यांनी किंवा त्यांच्या वतीने, या अधिनियमान्वये दिलेल्या कोणत्याही निदेशाचे अनुपालन करण्यास नकार देरेल,-

तो दोष सिद्धी झाल्यावर, एक वर्षापर्यंत वाढविता येईल इतक्या कारावासाच्या किंवा द्रव्यदंडाच्या किंवा दोन्ही शिक्षास पात्र ठरेल, आणि जर असा अडथळा आणल्यामुळे अथवा निदेशांचे अनुपालन करण्यास नकार दिल्यामुळे जीवित हानी झाली किंवा त्यामुळे जीवितास गंभीर धोका निर्माण झाला असेल तर, दोष सिद्ध झाल्यावर दोन वर्षापर्यंत वाढविता येईल त्या कारावासाच्या शिक्षेस पात्र ठरेल.

५२. खोट्या दाव्याबद्दल शिक्षा:

जो कोणी, केंद्र सरकार, राज्य शासन, राष्ट्रीय प्राधिकरण, राज्य प्राधिकरण किंवा जिल्हा प्राधिकरण यांच्या कोणत्याही अधिकाऱ्याकडून आपत्तीच्या परिणामी मिळणारी कोणतीही मदत, सहाय्य करण्यात येणारी दुरुस्ती, पुनर्चना अथवा अन्य लाभ मिळविण्यासाठी हेतुपुरस्सर असा दावा करील की, जो खोटा असल्याचे त्यास माहीत असेल वा तसे समजण्यास कारण असेल तर तो, दोष सिद्ध झाल्यावर, दोन वर्षापर्यंत वाढविता येईल इतक्या कारावासाच्या शिक्षेस आणि द्रव्यदंडास देखील पात्र ठरेल.

५३. पैशाचा किंवा साहित्य, इत्यादीचा दुर्विनियोग केल्याबद्दल शिक्षा:

कोणत्याही इशारादर्शक आपत्तीच्या परिस्थितीत अथवा आपत्तीच्या काळात सहाय्य करण्याच्या प्रयोजनार्थ असलेला कोणताही पैसा वा साहित्य ज्याच्याकडे सोपविण्यात आलेले असेल किंवा अन्यथा ज्याच्या कब्जात असेल किंवा अशा पैशाचर वा साहित्यावर ज्याची सत्ता असेल असा जो कोणी, अशा पैशाचा व साहित्याचा अथवा त्याच्या कोणत्याही भागाचा दुर्विनियोग करील किंवा स्वतःसाठी विनियोग करील किंवा विल्हेवाट लावील किंवा बुद्धिपुरस्सरपणे अन्य कोणत्याही व्यक्तीस तसे करण्यास भाग

H.M.

पाडील, तो दोष सिद्ध झाल्यावर, दोन वर्षापर्यंत वाढविता येईल इतक्या कारावासाच्या शिक्षेस आणि द्रव्यदंडास देखील पात्र ठरेल.

५४. खोटी पूर्वसूचना दिल्याबद्दल शिक्षा.-

जो कोणी, आपत्तीसंदर्भात अथवा तिच्या तीव्रतेबाबत वा परिणामाबद्दल ज्यामुळे घबराट निर्माण होईल, अशाप्रकारे खोटा धोक्याचा इशारा किंवा पूर्वसूचना देईल वा प्रसारित करील तो, दोष सिद्ध झाल्यावर, एक वर्षापर्यंत वाढविता येईल इतक्या कारावासाच्या शिक्षेस किंवा द्रव्यदंडास पात्र ठरेल.

५५. शासकीय विभागांनी केलेले अपराध.-

(१) जेव्हा या अधिनियमाखालील अपराध शासनाच्या कोणत्याही विभागाने केलेला असेल त्याबाबतीत अशा अपराधासाठी विभाग प्रमुख, दोषी मानण्यात येईल आणि असा अपराध, त्याच्या नकळत घडला होता किंवा असा अपराध घडून नये म्हणून त्याने सर्व प्रकारची दक्षता घेतली होती असे त्याने सिद्ध न केल्यास, त्यानुसार खटला भरण्यास व शिक्षेस तो पात्र असेल.

(२) पोटकलम (१) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, जेव्हा या अधिनियमाखालील अपराध शासनाच्या कोणत्याही विभागाने केलेला असेल आणि असा अपराध विभाग प्रमुखाखेरीज, अन्य अधिकाऱ्याच्या संमतीने किंवा त्याने दुर्लक्ष केल्यामुळे किंवा त्याच्या कोणत्याही निष्काळजीपणामुळे घडून आला असल्याचे सिद्ध झाले असेल त्याबाबतीत, असा अधिकारी, त्याअपराधासाठी दोषी असल्याचे मानण्यात येईल आणि त्यानुसार खटला भरण्यास व शिक्षेस तो, पात्र असेल.

५६. अधिकाऱ्याने कर्तव्यात कसूर करणे किंवा या अधिनियमाच्या तरतुदीचे उल्लंघन करणाऱ्याकडे त्याने दुर्लक्ष करणे.-

ज्या अधिकाऱ्यावर या अधिनियमाद्वारे किंवा त्यान्वये कोणतेही कर्तव्य लादण्यात आले असेल आणि जो त्याचे पदीय कर्तव्य पार पाडणे बंद करील किंवा पार पाडण्यास नकार देईल किंवा अशा पदीय कर्तव्यापासून स्वतःला दूर ठेवेल असा कोणताही अधिकारी त्याच्या कार्यालयीन वरिष्ठांकडून सुस्पष्ट लेखी परवानगी मिळाली नसेल तर किंवा तसे करण्यास त्याला इतर कायदेशीर कारण नसेल तर तो, एक वर्षापर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाच्या शिक्षेस किंवा द्रव्यदंडास पात्र असेल.

५७. अधिग्रहणाशी संबंधित असणाऱ्या कोणत्याही आदेशाचे उल्लंघन केल्याबाबत शास्ती.-

जर कोणत्याही व्यक्तीने कलम ६५ अन्वये दिलोल्या कोणत्याही आदेशाचे उल्लंघन केले तर, ती व्यक्ती, एक वर्षापर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाच्या शिक्षेस किंवा द्रव्यदंडास किंवा दोन्ही शिक्षेस पात्र असेल.

५८. कंपन्यांनी केलेला अपराध.-

(१) जेव्हा या अधिनियमाखालील अपराध एखाद्या कंपनीने किंवा निगम निकायाने केला असेल त्याबाबतीत अपराध केला त्या वेळी, कंपनीचे कामकाज चालविण्याकरिता जी व्यक्ती, कंपनीची प्रभारी होती किंवा त्यास जबाबदार होती अशी प्रत्येक व्यक्ती, त्याचप्रमाणे, कंपनी, अशा उल्लंघणासाठी दोषी

App Melt

असल्याचे मानण्यात येईल आणि त्यानुसार तिच्याविरुद्ध खटला भरण्यास आणि त्यानुसार होणाऱ्या शिक्षेस ती पात्र असेल:

परंतु असे की, जर त्या व्यक्तीने, असा अपराध तिच्या नकळत घडला होता किंवा असा अपराध घडून तिने योग्य ती दक्षता घेतली होती हे सिद्ध केले तर, या पोट कलमातील कोणतीही गोष्ट या अधिनियमान्वये तरतूद केलेल्या कोणत्याही शिक्षेस अशा कोणत्याही व्यक्तीस पात्र ठरविणार नाही.

(२) पोटकलम (१) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, जेव्हा या अधिनियमाखालील अपराध, एखाद्या कंपनीने केलेला असेल, आणि असा अपराध कोणत्याही संचालकाच्या, व्यवस्थापकाच्या, सचिवाच्या किंवा कंपनीच्या अन्य कोणत्याही अधिकाऱ्याच्या संमतीने, किंवा त्याने दुर्लक्ष केल्यामुळे किंवा त्यांच्या कोणत्याही निष्काळजीपणामुळे घडून आला असल्याचे सिद्ध झाले असेल त्याबाबतीत, असा संचालक, व्यवस्थापक, सचिव किंवा अन्य अधिकारी, त्या अपराधासाठी दोषी असल्याचे मानण्यात येईल आणि त्यानुसार त्याच्याविरुद्ध खटला भरण्यास व शिक्षेस पात्र असेल.

स्पष्टीकरण. - या कलमाच्या प्रयोजनार्थ,--

- (क) "कंपनी" याचा अर्थ, कोणतीही निगम निकाय, असा आहे आणि त्यात भागीदारी संस्थेचा किंवा अन्य व्यक्ती संघाचा समावेश होतो; आणि
- (ख) भागीदारी संस्थेच्या संबंधात, "संचालक" याचा अर्थ, भागीदारी संस्थेतील एक भागीदार, असा आहे.

५९. खटला भरण्यासाठी पूर्व मंजुरी.-

केंद्र सरकारची किंवा राज्य शासनाची, किंवा, यथास्थिति, अशा सरकारच्या सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे याबाबतीत प्राधिकृत केलेल्या अन्य कोणत्याही अधिकाऱ्याची पूर्व मंजुरी घेतल्याखेरीज, कलम ५५ व ५६ खालील शिक्षेस पात्र असलेल्या अपराधासाठी कोणताही खटला भरण्यात येणार नाही.

६०. अपराधांची दखल.-

(क) राष्ट्रीय प्राधिकरणाने, राज्य प्राधिकरणाने, केंद्र सरकारने, राज्य शासनाने, जिल्हा प्राधिकरणाने किंवा अन्य कोणत्याही प्राधिकरणाने किंवा त्या प्राधिकरणाने किंवा यथास्थिति, सरकारने याबाबतीत प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याने; किंवा

(ख) राष्ट्रीय प्राधिकरणाकडे, राज्य प्राधिकरणाकडे, केंद्र सरकारकडे, राज्य शासनाकडे, जिल्हा प्राधिकरणाकडे किंवा इतर कोणत्याही प्राधिकरणाकडे किंवा उपरोक्तप्रमाणे प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याकडे, जिने अभिकथित अपराधाबाबत विहित रीतीने तीस दिवसांपेक्षा कमी नसेल इतक्या दिवसांची नोटीस दिली असेल आणि तक्रार करण्याचा जिचा हेतू असेल अशा कोणत्याही व्यक्तीने,

केलेल्या तक्रारी खेरीज, कोणतेही न्यायालय, या अधिनियमाखालील अपराधांची दखल घेणार नाही.

Hij Melt

ब. भारतीय दंड संहिता, १८६० यामधील कलम १८८

१८८ लोक सेवकाने रीतसर जारी केलेल्या आदेशाची अवज्ञा.-

एखादा आदेश जारी करण्यास कायदेशीरपणे अधिकार प्रदान झालेल्या लोक सेवकाने जारी केलेल्या अशा आदेशाद्वारे, विवक्षित कृती करण्यापासून परावृत्त राहण्याचा अथवा स्वतःच्या कब्जातील किंवा स्वतःच्या व्यवस्थापनाखालील विवक्षित मालमत्तेबाबत विवक्षित बंदोबस्त करण्याचा आपणांस निदेश मिळाला आहे हे माहीत असून जो कोणी अशा आदेशाची अवज्ञा करील त्याला,

जर कायदेशीरपणे नियुक्त झालेल्या एखाद्या व्यक्तीला अशा अवज्ञेमुळे अटकाव, त्रास किंवा क्षती झाली. अथवा अटकाव, त्रास किंवा क्षती यांचा धोका उत्पन्न झाला अथवा ते होण्याकडे त्या अवज्ञेचा रोख असेल तर, एक महिन्यांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या साध्या कारावासाची, किंवा दोनशे रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाची, किंवा दोन्ही शिक्षा होतील;

आणि जर अशा अवज्ञेमुळे मानवी जीवित, आरोग्य, किंवा सुरक्षितता यांना धोका पोचला किंवा पोचण्याकडे तिचा रोख असेल अथवा तीमुळे दंगा किंवा दंगल घडून आली किंवा घडून येण्याकडे तिचा रोख असेल तर, सहा महिन्यांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कोणत्यातरी एका वर्णनाच्या कारावासाची, किंवा एक हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाची, किंवा दोन्ही शिक्षा होतील.

स्पष्टीकरण.- अपाय घडवून आणणे अपराध्याला उद्देशित असले पाहिजे किंवा आपण अवज्ञा केल्याने अपाय घडणे संभवनीय आहे याची त्याला पूर्वकल्पना असली पाहिजे अशी आवश्यकता नाही. तो ज्याची अवज्ञा करतो त्या आदेशाची त्याला माहिती होती, आणि त्याच्या अवज्ञेमुळे अपाय घडला किंवा घडणे संभवनीय आहे, एवढे पुरेसे आहे.

उदाहरण:

एका विशिष्ट रस्त्यावरून धार्मिक मिरवणूक जाता कामा नये असा आदेश जारी करण्यास कायदेशीरपणे अधिकार प्रदान झालेल्या लोक सेवकाने असा आदेश जारी केला आहे. 'क' जाणीवपूर्वक त्या आदेशाची अवज्ञा करतो, आणि त्यामुळे दंग्याचा धोका उत्पन्न होतो. 'क' ने या कलमात व्याख्या करण्यात आलेला अपराध केला आहे.

H. J. Mello